

Det Nationale
Center for
Fremmedsprog

Barrierer og motivation for fremmedsprog

NCFF-konference,
Middelfart, 29. november 2022

Mette Skovgaard Andersen & Hanne Wachter Kjærgaard,
centerledere

Velkomst og indflyvning

Baggrund og historik

Dagens program

- Præsentation af foreløbige resultater fra analysen: Barrierer og motivation for fremmedsprog
- NB: Det er elevers oplevelser, der er i centrum

Om dagen og dette indlæg

- Baggrund og forventningsafstemning
- Lidt om processen og datamateriale (elever)
- Interview (ledelse)
- Om overordnede tendenser inden for valg og fravalg
- Om rammerne for sprogundervisningen

Dagens program

10:00
11:00
12:00
13:00
14:00
15:00
16:00
17:00

Ankomst og morgenkaffe

Indflyvning til dagen og til undersøgelserne ved NCFF's centerledere

Spor A: Elevstemmer

Elevernes oplevelser med og i fremmedsprogsfagene v. NCFF: Oplever elever sprog, sproglæring, undervisningen, samt valg og fravalg af sprog? Med efterfølgende refleksion og gruppediskussioner.
Moderator: Jacob Fulasana, uddannelsesredaktør ved Politiken.

Frokost

Spor A: Sprogpædagogisk paneldebat med afsæt i formiddagens oplæg

Panel: Lise Bentsen (Tysklærerforeningen for gymnasiet & HF), Mette Skov (University College), Slobodanka Dimova (Københavns Universitet), Sørensen (Københavns Universitet), Annette S. Gregersen (Københavns Professionshøjskole) og Bodil Aase Frandsen (Tysklærerforeningen for Grundskolen) og Bodil Aase Frandsen (Sproglærerforeningen).

kaffe og kage

Fælles opsamling og afsluttende debat

Opsamling ved Anja Bo og Jacob Fuglsang. Afsluttende debat ved:

Tak for i dag ved NCFF centerledere Hanne Wachter Kjærgaard og

området v. NCFF
fremmedsprogsområdet - en casebaseret debat
st.

med afsæt i formiddagens oplæg, cases og debat
elfart Gymnasium & HF), Christian Lamhauge (Kommunernes
(Aarhus Business College), Rita Mogensen (Sproglærerforeningen),
olding Kommune), Henrik Nevers (Danske Gymnasier) og Martin
role).

Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Madeleine

Det Nationale
Center for
Fremmedsprog

November 2022

Baggrund, proces og dataindsamling

Baggrund og forventninger

midt
regionmidtjylland

DATA

Det Nationale
Center for
Fremmedsprog

Data

- Proces og datamateriale
 - Barrieregruppe
 - Interviewere = sprogstuderende fra professionshøjskoler og universiteter
 - Ca. 230 semistrukturerede fokusgruppeinterviews (ultimo 2021-primo 2022)
 - Interviewlængde = ca. 45 min
 - Respondenter = elever i 3., 6. og 8. klasse samt 1. 2. og 3. g. (alle skoletyper)
 - 6 kommuner spredt i landet (land/by)(størrelse)
- Interview (ledelse)
 - Samme kommuner, grundskole- og gymnasieledelser, 10

Eksempel og temaer - elevspor

- På spørgsmålet: Hvad laver I i engelsk, når det er en god/spændende time, skulle eleverne fra 3. klasse pege på et billede og uddybe deres svar

Spørgeguide

Tema	Læringsmål	Underspørgsmål
Relevans	Undervisningstimen	
		Hvis I taler flere sprog derhjemme: hvilket sprog - da mest? + vigtigt at
		Hvornår er sprogundervisningen bedst/ Hvordan ser den ideelle time ud?
		Hvornår er undervisningen mindre god? Hvordan foregår en undervisningstime i fremmedsprog typisk? Er der noget du savner eller noget der fylder for meget i din sprogundervisning? (fx. tavleundervisning, gruppearbejde, grammatik, mundtlighed, skriftlighed, lytteøvelser, projekter etc.)

Temaer fra 8. klasse og opefter

- Relevans – hjemmesprog, fremmedsprog, muligheder, andres holdninger
- Motivation – læringslyst
- Undervisning – faghierarkier
- Undervisningstimen – god sprogtime, god sproglærer, ønsker, forventninger, progression, inddragelse, mundtlighed
- Strukturelle barrierer – sprogtil- og -fravalg, karaktersystem, eksamen
- Overgange

Analysen og præsentationerne i dag

Analysen - elevdata

- Analysegruppe – 7 medarbejdere
(Karin, Lotte, Anne Sofie, Hanne, Mette og to projektansatte: Mads og Sonja)
- NVivo
– kodningsprogram (deduktivt og induktivt; konsistens sikret gennem kodninger af samme data til en start)
- → grovkodning
 - → mere detaljeret kodning og
 - → udvalg af underkoder til præsentation

Dagens præsentationer - elevspor

Hvad siger eleverne om fremmedsprog? v. projektkoordinator Anne Sofie Jakobsen:

- Elevernes kognitioner om sprog – hvad eleverne siger og oplever *om* sprog; hvad der præger deres meninger og holdninger ift. fremmedsprog; hvilke sprog de finder vigtige og hvorfor
- Elevernes kognitioner om sprogtilegnelse – hvad eleverne siger om at tilegne sig sprog; om proces og progression

Diskurs

“There are **many kinds and degrees of language competence**, and all have benefits. Knowing a language well enough to get by in the day to day is very different from knowing a language well enough to read sophisticated texts, write, develop adult relationships, exercise one's profession, move effectively in a range of contexts, and adapt quickly to new situations. Though everyone knows these differences exist, the current public idea of language has no way of talking about them, just as it has no way of talking about the many kinds of language learning”. (Pratt 2003:116)

Dagens præsentationer - elevspor

Desuden v. projektkoordinator Lotte Jelsbech Knudsen

- Elevernes oplevelser af undervisningen – hvad eleverne siger om undervisningen, hvad de siger specifikt om grammatik og mundtlighed
- Elevernes oplevelser af fejl, eksamen og karakter

NB:

Hvor blev motivationen af?

Dagens præsentationer - ledelsesspor

- Et databaseret overblik over fremmedsprogsområdet v. projektkoordinator Søren Nørrelund-Madsen
- Data fra interviews har født ind i 4 cases, der illustrerer nogle af de problemfelter, de interviewede kom ind på
 - De røde ark på bordene er cases, der primært relaterer til grundskoleområdet
 - De gule ark er cases, der primært relaterer til gymnasieområdet
- Casene vil danne baggrund for diskussionerne i sporet

Valg og fravalg - elevstemmer

- Manglende oplevelse af reelt valg
 - *Ja. Og hvordan kan det være, at du valgte fransk?*
 - Jeg synes, at det var et flot sprog at kunne. Jeg ville gerne lære det, men det er også ret svært at lære det.
 - *Og hvad med jer? Hvorfor valgte I tysk?*
 - Jeg havde ikke noget valg, fordi på min gamle skole var der ikke nogen fransklærere. Så vi skulle have tysk.

(Elever, 8. klasse)

Valg og fravalg - elevstemmer

- Ønske om at have et valg

”Jeg synes også der er et sprog som kunne være ret relevant, som ikke bliver tilbudt. Sådan noget som kinesisk, det kan man jo se bliver en kæmpe fordel i fremtiden, hvis man bare kan en smule, da det jo er et land der buldrer frem. Så det er sådan for at have nogle fordele både erhvervsmæssigt, men også personligt, så man selv kan følge med på diverse medier.”

(Elev, 3. g)

Valg og fravalg - elevstemmer

”Så jeg valgte også tysk fordi det var det, jeg havde prøvet, og ikke fordi det er det, jeg helst ville. Men fordi det er det man er tryk ved og det man mest kan overskue”

(Elev, 1. g)

”Som udgangspunkt ville jeg gerne have matematik på A-niveau i stedet for, og det kunne kun lade sig gøre hvis jeg valgte et sprogfag på B-niveau, at jeg så kunne få mat A, men det endte jeg så slet ikke med at vælge, så nu har jeg kun 4 A-fag”

(Elev, 3.g)

Valg og fravalg - elevstemmer

”(...) men det er bare **det der med, at man ikke kan komme så langt, hvis man ikke har haft matematik.** (...) men supersproglig har også fået muligheden for at kunne rykke det op på B, fordi det er lidt svært at finde mange uddannelser, hvor matematik på C er okay”

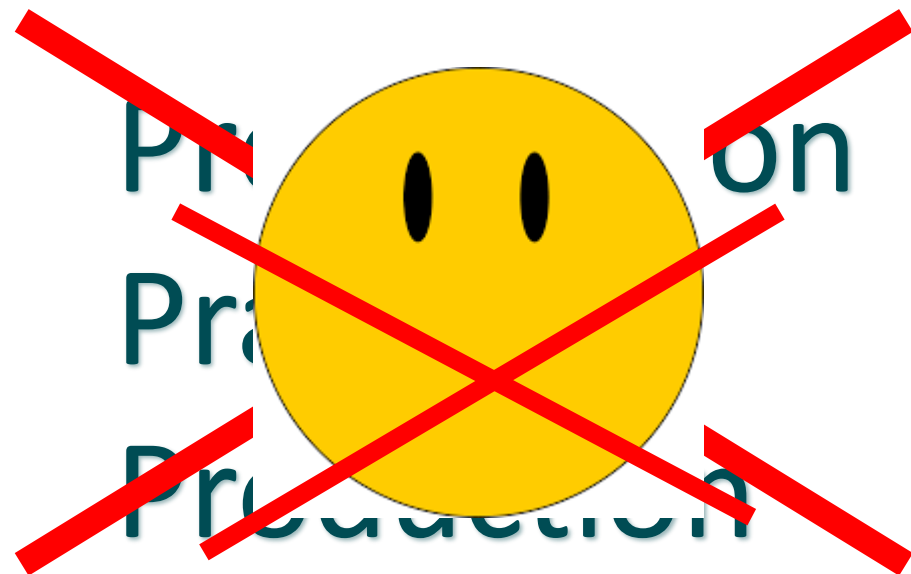
(Elev, 1. g)

”Så ved man, at matematik - ikke bare til ingeniøruddannelsen, men stort set alle uddannelser - skal man bruge på A. Medmindre det er noget sprogfagligt noget. Så ved man ligesom, at det skal vi bare bruge, så det skal vi bare have og lære. Så er der ikke mere snak om det.”

(Elev, 2. g)

Rammerne for sprogundervisning i Danmark

- Ifølge styredokumenter for GSK og GYM bygger undervisningen begge steder på
 - Et kommunikativt sprogsyn
 - Et funktionelt grammatiksyn
- Begrundelse for dette
 - Nyere sprogtegnelsesteori

Rammerne (fortsat)

- Undervisningens omdrejningspunkt = at få eleverne til at “gøre noget” med sproget (Austin m.fl.) (fx tasks)
- At et grundprincip er at gå fra *confidence* til *fluency* til korrekthed
- At kommunikativ kompetence iflg. Lund 2019 består af
 - sociokulturel indsigt
 - pragmatisk kompetence
 - tekst- og sætningskompetence, herunder lingvistisk kompetence

Hvad så bagefter?

- På basis af data → større rapport over de næste par måneder
- På basis af undersøgelse og i dag → fortsætte arbejdet og udvide undersøgelsesområdet
- Ny videnbank

